

Motion till riksdagen 2025/26:3937

av **Alireza Akhondi m.fl. (C)**

med anledning av prop. 2025/26:131 Sysselsättning och boende på landsbygden

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statens inlösen-skyldighet vid nekat förvärvstillstånd i glesbygd bör tas bort i enlighet med 2023 års jordförvärvsutrednings förslag och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Centerpartiet välkomnar regeringens proposition Sysselsättning och boende på landsbygden (prop. 2025/26:131) och de förslag som syftar till att förenkla och underlätta för människor att bo och verka på landsbygden. Särskilt positiva är vi till förslaget om att utvidga släktskapsundantaget i jordförvärvslagen till att även omfatta förvärv som görs av föräldrar och syskon. Detta är ett viktigt steg för att underlätta generationsskiften och minska den administrativa bördan för familjer och företagare på landsbygden, vilket ligger helt i linje med Centerpartiets politik för ett enklare och mer livskraftigt företagande i hela landet.

Däremot beklagar Centerpartiet att regeringen inte har valt att gå vidare med 2023 års jordförvärvsutrednings (SOU 2025:82) förslag om att avskaffa statens inlösen-skyldighet vid nekat förvärvstillstånd i glesbygd. Regeringen väljer därmed att behålla ett system som i praktiken har visat sig vara ineffektivt och som motverkar själva syftet med glesbygdsbestämmelserna.

Utredningen konstaterar att nuvarande ordning, där staten är skyldig att lösa in en fastighet om förvärvstillstånd nekas, i praktiken leder till att länsstyrelserna undviker att neka tillstånd. Anledningen är de problem som inlösen-skyldigheten medför: osäkerhet kring finansiering via Jordfonden, svårigheten att hitta en alternativ köpare som är villig att betala samma pris samt risken för att agerandet strider mot EU:s regler om statligt stöd.

Detta har skapat en situation där glesbygdsbestämmelserna, som är tänkta att främja bosättning och sysselsättning på orten genom att prioritera lokalt förankrade köpare, i stort sett har satts ur spel. Lagen blir därmed ett tandlöst instrument. Utredningen visar att antalet avslag är extremt lågt; mellan 2018 och 2022 vägrades endast mellan ett och sex tillstånd per år. Sedan 2017 har inlösen av glesbygdsskäl endast skett en enda gång.

Centerpartiet delar utredningens bedömning att ett avskaffande av inlösen skyldigheten är en nödvändig reform för att glesbygdsbestämmelserna ska kunna tillämpas som det var tänkt. Det skulle ge länsstyrelserna reella möjligheter att neka förvärv till köpare utan lokal förankring till förmån för dem som vill bo och verka på orten, utan att behöva ta hänsyn till de praktiska och finansiella hinder som inlösen innebär. Detta skulle stärka de regionalpolitiska målen och bidra till en levande landsbygd i hela landet.

Regeringens argument om att skydda den enskilda säljaren väger lätt i sammanhanget, givet hur sällan situationen uppstår. Risker för att en säljare inte skulle få sin fastighet såld till ett skäligt pris bedöms av utredningen som liten, eftersom ett avslag förutsätter att det finns en annan seriös intressent.

Att behålla ett system som uppenbarligen inte fungerar är dålig politik. Det skapar onödig administration utan att leda till avsedd nytta. För Centerpartiet är det avgörande att de verktyg som finns för att stärka landsbygden är effektiva och ändamålsenliga. Genom att ta bort inlösen skyldigheten, i linje med utredningens förslag, kan vi säkerställa att jordförvärvslagen på ett meningsfullt sätt bidrar till att främja sysselsättning och bosättning i Sveriges glesbygder. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med ett förslag som fullföljer utredningens intentioner i denna del.

Alireza Akhondi (C)

Helena Lindahl (C)

Anne-Li Sjölund (C)

Martina Johansson (C)